

Barça: més que un club?

Amb les opinions de:

Jéssica Albiach | Carlos Carrizosa | Jordi Cuixart
David Fernàndez | Xavier García Albiol | Salvador Illa | Oriol Junqueras
Carles Puigdemont | Raül Romeva | Jordi Sànchez | Quim Torra

Xavier Torres i Frederic Porta

Xavier Torres i Lliteras (Barcelona, 1967). Fa més de trenta anys que mira de fer de periodista a TV3 i a diversos mitjans de comunicació catalans i internacionals. No hi ha vida sense pilota i no hi ha futbol sense política. Sobretot a can Barça.

Frederic Porta i Vila (Tarragona). És periodista i suma quatre dècades de dedicació professional en diversos àmbits, des de la premsa fins a la televisió, a més de la ràdio, gabinets de comunicació i columnes d'opinió. Ha escrit sis llibres relacionats amb la història i els grans protagonistes del Futbol Club Barcelona.

El Barça és encara «més que un club»?

Per primera vegada, un equip d'onze polítics i líders cívics catalans de totes les ideologies debaten sobre la realitat del millor ambaixador que ha tingut mai Catalunya, el Futbol Club Barcelona, i reflexionen sobre si el mític lema encara és vigent després de 120 anys.

En la nostra alineació hi ha dos presidents, Carles Puigdemont i Quim Torra; polítics i líders d'entitats represaliats i empresonats com Jordi Cuixart, Oriol Junqueras, Raül Romeva o Jordi Sànchez; i figures de pes en la política com Salvador Illa, Jéssica Albiach, Carlos Carrizosa, Xavier García Albiol o David Fernández, amb punts de vista ben diferents:

«El Barça ha defensat sempre els grans consensos i avui posar fi a la repressió espanyola, alliberar els presos polítics i fer retornar els exiliats és pur consens.»

«El que han de fer els independentistes és deixar en pau el Barça!»

«L'1 d'octubre em vaig sentir enganyat pel president del Barça.»

«Els partits polítics volem controlar el Barça. I qui digui el contrari és un hipòcrita.»

Aquestes són algunes de les opinions que es recullen en aquest llibre.

• *Col·lecció Fora de Joc* – 21 •

*Barça:
més que un club?*

*Xavier Torres
Frederic Porta*

■ Cossetània

Primera edició: febrer del 2021

© del text: Xavier Torres i Frederic Porta

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 x Tres

Producció de l'ePub: booqlab

ISBN: 978-84-1356-104-2

Introducció

FC Barcelona: tot és política a la vida

Podem parlar encara de vigència en el contingut i sentit del “més que un club” arribats a l’any de la pandèmia? És la pregunta retòrica que forja el títol d’aquest llibre, dividit en dues parts. La primera, dedicada a realitzar un profund repàs històric sobre la simbiosi entre el FC Barcelona i el catalanisme, salpebrada també amb altres fites protagonitzades pel club de caire clarament polític, ja sigui en anys de resistència contra les dictadures o en períodes democràtics. A la segona part mirarem de conèixer l’opinió dels nostres representants polítics i líders cívics al respecte.

Resulta obvi assenyalar que, després de 120 llargs anys d’història, la incidència de la política en el Barça ha viscut tota mena d’alts i baixos. Des del desig, encara en marxa, de despolitització de nuñistes i neonuñistes fins a l’activisme ferm, valent i sense complexos característic de les primeres dècades, a més dels temps de resistència i aixopluc davant del genocidi cultural contra la nació que pretenia perpetrar el franquisme. De ser encara, segons la feliç definició de Manuel Vázquez Montalbán, “l’exèrcit simbòlic de Catalunya” a la progressiva pèrdua de l’ADN catalanista que va marcar a fons la identitat i els valors de l’entitat en els primers temps de recorregut. Si hi ha una assignatura pendent entre els barcelonistes, d’aquí i d’arreu, és el desconeixement de la rica i única història del Futbol Club Barcelona. Per desgràcia, pocs entre els aficionats pendents del partit i la pilota saben d’on venen, quins són els orígens del sentiment que va començar local i que avui, gentilesa de la globalització, ha esdevingut planetari. La majoria dels seguidors, per molt aferrissats i lliurats a la causa que es considerin, va poc més enllà del que ha viscut en primera persona o de plantejar-se qüestions que s’escapin de la simple superfície esportiva, del que diu el marcador de cada matx. Per llei de vida, queden pocs supervivents de Les Corts, gent que visqués el fenomen Kubala en tota la seva extensió. Els pares recordaran el Dream Team com les noves generacions situen el seu pensament sota els

paràmetres triomfals de l'era Messi, encetada el 2003 en circumstàncies delicades, però segurament no tan difícils com les actuals, quan les presidències de la darrera dècada han col·locat el club a punt de la fallida econòmica.

N'hi ha un bon tou, de culers —sort en tenen—, que només han conegut victòries i han cantat excel·lències, desempallegats d'aquell derrotisme, sovint envernissat de victimisme, propi d'altres èpoques i que no es va capgirar com un mitjó fins a la consecució de la primera Copa d'Europa a Wembley, quan Cruyff va proclamar aquell “sortiu i gaudiu-ne” que era tota una revolucionària declaració d'intencions. En aquest llarg recorregut que ultrapassa un segle, el futbol ha canviat tant com el mateix món, obvietat que convé subratllar abans de referir-nos a tot el que va ser el Barcelona i, segurament, ja no és. A partir d'aquí, repassarem, en format breu i dues-centes referències, tants i tants detalls que van formar la personalitat d'aquest ens peculiar, marcat a foc pel catalanisme i la política, així a l'engròs. D'un club identificat amb les reivindicacions del país que mai no ha pretès realitzar política partidista. Amb voluntat de divulgació, repassarem a consciència el temps pretèrit per precisar un munt d'aspectes, corregir llegendes i situar en el seu lloc rigorós tot allò que creiem conèixer del “més que un club”.

Per començar, resulta gairebé obligat defensar que la història del Futbol Club Barcelona mereix ser reescrita de dalt a baix. Fins fa quatre dies, com aquell qui diu, la narració es limitava a les temporades, els partits, els títols o les decepcions, sense tenir gairebé en compte el rerefons, el context social, econòmic i polític. Per sort, en les darreres dècades, més que hagiògrafs o historiadors rendits a la causa perpetuant impressions heretades, han sorgit noves generacions d'historiadors —generalment provinents del periodisme— que han sabut llegir més enllà i situar com calia cada moment del pretèrit, per tal de trencar etiquetes i prejudicis, corregir les escriptures anteriors i adequar-les més de prop a cada instant del recorregut. Per esmentar un parell d'exemples a tall de llegenda, quan Narcís de Carreras va encunyar el lema “més que un club” en el seu discurs d'investidura com a president del Barça, la idea rondava des de mig segle abans i l'autoria hauria

de ser adjudicada a Daniel Carbó, el periodista que signava com a *Correcuita*, primer historiador que mereix aquest nom i que se les va empescar per escriure quelcom molt similar en essència just quan el club es convertia en l'únic ens esportiu del país que demanava un Estatut d'Autonomia per a Catalunya, a les acaballes de la segona dècada del segle passat. O, també, trencar d'una vegada amb la vella teoria, a bastament divulgada, que László Kubala va empetitir amb el seu embruix Les Corts fins a requerir la construcció del Camp Nou. No és ben bé així: durant la postguerra, convertit en l'últim refugi de la resistència catalana, el vell coliseu blaugrana vessava d'assistència i no podia ja allotjar una massa social que no deixava de créixer malgrat les dificultats de tota mena; per tant, Agustí Montal i Galobart va comprar els primers terrenys quan el mite hongarès encara no havia fet acte de formidable presència entre nosaltres.

La història ha passat de pares a fills amb una tradició gairebé oral, exagerada, plena de llegendes i amb una certa flaire de conte de fades, i, per tant, es fa imprescindible regirar de dalt a baix tota la trajectòria del millor ambaixador que ha tingut aquest país sense estat. Anirem desgranant el recorregut en petites píndoles del tot representatives, rescatarem de l'oblit un munt de situacions desades en els prestatges de la desmemòria, convençuts que cal conèixer d'on venim per marcar un ferm camí de futur. Diuen, i és també una frase feta, que la història es repeteix, que cal conèixer-la si volem evitar errades ja comeses. Passa a la vida i passa al futbol, encara amb accent més marcat en cas de referir-nos al Barça, un equip que va trigar anys i panys a trobar el model d'èxit i que no necessita noves fórmules perquè ja les té escrites d'abans. Només cal evolucionar, d'acord amb el signe del temps.

I què en pensen d'això els líders cívics i polítics catalans del moment?

Els partits polítics i el Barça

Des de la secretaria tècnica de l'editorial hem construït el nostre equip, com no pot ser d'una altra manera, amb onze jugadors que al llarg de la seva trajectòria han exhibit un esperit guanyador. Onze valents que, desafiant la crítica visceral que es provoca en l'ésser humà durant la conversa futbolística, han decidit parlar del FC Barcelona sense prejudicis. Ells no són expresidents ni exdirectius del club i mai no han tingut cap relació amb l'entitat, ni directiva ni executiva, però evidentment, d'una manera o d'una altra, l'han viscut ben de prop. Ells són onze de les persones més influents del nostre país.

Aquesta és la nostra alineació (per ordre alfabètic del cognom):

Jéssica Albiach, presidenta del grup parlamentari Catalunya en Comú-Podem.

Carlos Carrizosa, president del grup parlamentari de Ciutadans i cap de l'oposició del Parlament de Catalunya.

Jordi Cuixart, president de la Federació Lull i d'Òmnium Cultural. En presó des del 16 d'octubre del 2017.

David Fernàndez, exdiputat i referent de la Candidatura d'Unitat Popular.

Xavier García Albiol, exdiputat, exsenador i actual alcalde de Badalona sota el paraigua del Partit Popular.

Salvador Illa, exministre de Sanitat del govern espanyol i secretari d'organització del Partit dels Socialistes de Catalunya.

Oriol Junqueras, president d'Esquerra Republicana de Catalunya i vicepresident del govern de la Generalitat fins a l'aplicació de l'article 155, el 27 d'octubre del 2017. En presó des del 2 de novembre del 2017.

Carles Puigdemont, 130è president de la Generalitat, exiliat a Bèlgica des del 30 d'octubre del 2017. President de Junts per Catalunya i europarlamentari.

Raül Romeva, conseller del Govern de la Generalitat sota les sigles d'ERC fins a l'aplicació de l'article 155, el 27 d'octubre del 2017. En presó des del 2 de novembre del 2017.

Jordi Sànchez, president de la Crida Nacional per la República i secretari general de Junts per Catalunya. Expresident de l'ANC. En presó des del 16 d'octubre del 2017.

Quim Torra, 131è president de la Generalitat, inhabilitat per la justícia des del 20 de setembre del 2020. Exdiputat de Junts per Catalunya.

No ha estat fàcil arribar fins aquí. La Covid-19 fa travetes i juga brut. Tampoc hi ajuda la presó i l'exili que ofega cinc dels nostres jugadors. En tot cas, serveixin aquestes línies com a agraïment sincer a totes les persones que han remat a favor del projecte i, molt especialment, als onze fitxatges que han trobat el temps per posar-se a disposició. I les ganes. Malgrat tot, intuïm que tots han passat una bona estona fora dels límits de la seva quotidianitat.

Hem de deixar constància, també, de la recança que produeix als autors del llibre no parlar del Barça amb el president de la Generalitat, sorgit del dictat de les urnes als comicis del 2021. Quan aquest volum entrava a impremta quedaven encara unes quantes setmanes per conèixer la identitat de la nova màxima autoritat del país. Deixem doncs obert el darrer capítol de la nostra feina: com veu i sent el Barça del segle XXI la persona que sigui nova presidenta de la Generalitat de Catalunya?

Arrels culers

Oriol Junqueras no és soci del Barça, però n'és un declarat seguidor: "Soc del Barça, m'encanta el futbol i alguna vegada fins i tot m'han fet alguna entrevista a mitjans esportius per parlar-ne." Ha anat al camp des de petit, "perquè m'hi va portar el pare, i recordo l'impacte de veure tanta gent patint i gaudint junta. Els darrers anys hi he anat poquet per feina i, ara, és clar, gens. Però quan tenia més temps acostumava a anar a la tercera graderia, amb els amics vicentins".

El darrer president de la Generalitat, Quim Torra, també és seguidor del Barcelona per tradició familiar. Tampoc no és soci, però “sí que exerceixo d’aficionat social i defensor dels seus interessos a tot arreu”. Com tants i tants aficionats, “vaig anar al camp de molt jove, amb el meu pare, i em va impressionar aquella gentada, els crits de suport, l’ambient que s’hi respirava...”. I, també, com tantes i tantes generacions de barcelonistes, “a casa seguíem tota la família les retransmissions d’en Joaquim Maria Puyal. Ho vivíem amb passió, per dissort dels veïns que havien d’escoltar els nostres crits a cada gol o a cada pifiada!”.

Jordi Sànchez va ser soci del Barça durant més de 30 anys, però ara en fa quinze que ho va deixar de ser. “Em vaig cansar de pagar i no anar mai al camp.” Les coses que els passen als homes ocupats... Curiosament, però, “durant els dos o tres anys abans d’entrar a la presó hi havia tornat a anar sovint”. Els seus pares encara són socis i entre els seus fills n’hi ha de futbolers.

Dos són els seus primers records en blaugrana: el primer, un clàssic: “Aquella olor de cigar que tot ho envaïa els diumenges a la tarda a l’estadi.” I el segon, ben curiós si tenim en compte tot el que ha vingut després: “Recordo especialment l’acte de celebració del 75è aniversari [novembre del 1974]. Jo tenia 10 anys. Em va impressionar el que en aquell moment encara no entenia, la relació emocional entre el Barça i el catalanisme. Va ser probablement el meu primer gran acte catalanista. El meu i el de molta gent. Franco encara era viu.” Pel que fa als records esportius, en fi, vitrines buides: “Recordo com de grisos van ser els inicis dels anys setanta, en què guanyàvem ben poca cosa... però l’afició no defallia.”

Raül Romeva ha abraçat l’esport tota la seva vida, sobretot els que tenen a veure amb la piscina... “i tots els minoritaris perquè considero que són els meus”. El Barcelona el segueix per dues raons: “la primera, perquè és impossible no fer-ho. En gran manera, i per sort o per desgràcia, la societat es mou al voltant del Barça. Si les coses van bé al país, hi ha un sentiment col·lectiu d’orgull i, si van malament, apareix això tan català que és el derrotisme exagerat”. I la segona perquè “soc seguidor per tradició familiar. El meu avi matern era un gran seguidor del futbol. Era soci del Barça, de

l'Espanyol i de l'Europa perquè així veia futbol cada cap de setmana, però bàsicament era culer. Quan va morir, el seu carnet va passar al meu pare, que ha anat al Camp Nou molts anys però malauradament, ara que em tocava a mi i per motius personals, se'l va vendre i ara no en tenim cap a la família. A veure si en el futur ens podem fer socis de nou”.

El primer record en blaugrana té a veure amb el món de les penyes, ja que la família Romeva i els amics feien via en destinació al Camp Nou des de Caldes de Montbui. “Quan anàvem al futbol baixàvem amb la penya blaugrana del poble. Era tot un ritual: pujar a l'autocar, els comentaris de baixada, arribar al camp i córrer cap a la teva localitat, veure el partit i tornar sense perdre ni un instant perquè l'autocar no esperava ningú. Qui es despistava, es quedava a terra!” Ara, la realitat és una altra: “La veritat és que darrerament hi he anat poc, i no parlo dels temps de la presó. Abans ja em costava [viu a Sant Cugat del Vallès] perquè per raons professionals no podia. No tinc gaire temps i acabava anant-hi un o dos cops l'any. Reconec que, com que és fàcil veure el partit del Barça per la tele, l'he seguit molt des del sofà.”

Jordi Cuixart també va convertir el trasllat en autocar fins al Camp Nou en un autèntic ritual: “Des de molt petit hi anava un cop l'any, quasi sempre pel Gamper. Encara hi jugaven quatre equips. Sempre acompanyava els meus tiets, els Navarro. Sortir de Santa Perpètua per anar al Camp Nou era, més que una excursió, una festa.” D'aquells temps recorda una imatge premonitòria: “Sempre, just arribar a l'Estadi, la meva tia Tere treia la senyera de la bossa perquè jo la fes voleiar durant tot el partit... Allò era més que futbol. Potser va ser un dels meus primers actes de militància catalanista.”

No fa gaire va gaudir de valent perquè “amb el meu fill Pol seguíem el Barça d'en Pep Guardiola amb total devoció. De fet, les dues darreres temporades ens vàrem treure l'abonament. Era una passió absoluta”. Per cert, en Cuixart també tenia un oncle de l'Espanyol... Del club blanc-i-blau en parlarem de seguida.

Finalment, d'entre els culers, temps per al menys futbolero de la convocatòria, Carlos Carrizosa: “No soc gaire futbolero però sí que soc del

Barça, més de cor que de cap perquè, si ho penso, cada cop entenc menys les coses que passen al futbol.” Tota una declaració d'intencions. De fet, aviat podrà celebrar una efemèride en clau blaugrana: els 25 anys que fa que no trepitja el Camp Nou: “No tinc cap carnet de soci i no soc tan futbolero per pagar una entrada.” I tampoc ha anat a la llotja, convidat? Avís per a navegants: la resposta impressiona, però el lector haurà de continuar llegint per descobrir-la...

Un soci del Girona CF

No cal dir qui, oi? Efectivament, el president Carles Puigdemont. “Soc molt del Girona, però molt, però també soc del Barça. Per la meua feina no segueixo el dia a dia però sí que m'arriba tot el que és rellevant.”

Dues anècdotes dels inicis de la relació Puigdemont – FC Barcelona: sabeu quin és el primer partit del Barça que el President va veure en directe? És un matx històric... Us convidem a descobrir-lo a la segona part del llibre. La segona anècdota: quin va ser el primer partit que va veure al Camp Nou? “Ho recordo perfectament. Va ser l'1 de març del 1981.” I com pot ser que recordi amb tanta precisió la data? Doncs perquè no va ser un dia més: “És el del dia que van segrestar en Quini. El partit el vam veure amb els companys de l'institut, des de baix de tot i just darrere la porteria, que em penso que era la del gol nord. En tot cas, vam veure gols. Assabentar-nos del segrest d'en Quini va ser, després, una gerra d'aigua freda.” Es refereix el President al partit Barcelona-Hèrcules, que va acabar 6 a 0, amb dos gols del davanter asturià Enrique Castro, *Quini*. Abans d'arribar a casa va ser segrestat per tres aturats que van mirar de resoldre la seva vida demanant un rescat de 2,1 milions d'euros. Quini va ser traslladat en furgoneta fins a un amagatall a Saragossa, on s'hi va estar durant 25 dies abans de ser alliberat per la policia.

Carles Puigdemont recorda, també, un altre partit especial: “No he anat gaires vegades al Camp Nou però, curiosament, ha coincidit amb partits rellevants. Per exemple, el 3 a 0 contra el Göteborg [semifinals de la Copa d'Europa 1985-1986], amb els tres gols de Pichi Alonso.” De la final també

en parlarem més endavant. Com a president de la Generalitat, lògicament, va tenir l'oportunitat de ser a la llotja d'honor en alguns partits decisius, però els records de joventut i els que es viuen a la graderia amb els amics tenen un altre valor.

Dos pericos a l'equip

L'exministre Salvador Illa, com aquell qui diu, camina per la vorera oposada. “Soc de l'Espanyol perquè el meu pare era perico i em portava a Sarrià des de ben petit. Soc soci i tot. De nen hi anava sovint, però des que em vaig casar he faltat molt i ara, per qüestions de feina, no hi vaig gens. Això sí, el segueixo molt des de la distància perquè soc molt futbol·ler.”

Tot i haver trepitjat la graderia del Camp Nou com a aficionat i la llotja com a ciutadà VIP, Illa recorda el bon tracte que sempre ha tingut en qualsevol situació a casa del rival ciutadà. “Sé viure els derbis amb moderació. I, que consti en acta, no soc gens anticuler”, matisa.

Xavier García Albiol també és soci de l'Espanyol, amb una història d'amor realment espectacular. “El meu cas és ben curiós perquè jo de petit era del Barça.” Com? Si tothom sap que es pot canviar de tot menys d'equip de futbol! “A mesura que vaig créixer vaig començar a fer-me preguntes com, per exemple: com que jo jugava a bàsquet al Joventut de Badalona i el nostre rival sempre era el FC Barcelona, com podia ser que jo fos seguidor del Barça? Aleshores vaig començar a interessar-me per l'Espanyol.”

Amb 14 anys va començar a anar a Sarrià amb un amic, però “com que no teníem entrades, esperàvem que el club obrís les portes perquè la gent pogués sortir amb comoditat i aleshores ens colàvem per veure el tram final dels partits. L'any 1988, amb la primera gran UEFA, amb aquells grans partits de quarts i semis, m'hi vaig enganxar. I poc després ja me'n vaig fer soci. I fins avui, que ja fa tres dècades que tinc carnet”.

Respecte a la rivalitat, la viu ben conscient però amb orgull: “És complicat ser el germà petit d'una entitat tan potent com el Barça, però ho porto amb normalitat perquè ho tinc molt assumit. Això sí, espero cada any amb ganes el partit contra el Barcelona perquè guanyar-lo, amb les estrelles

que té, és un dels grans objectius de la temporada. Aquest any mirarem de ser campions de Segona i l'any que ve, els culers, que es preparin! I, dit això, vull dir que no li tinc una especial antipatia, al Barcelona, perquè, com us podeu imaginar, tinc molts amics del Barça.”

El model del Rayo

La Jéssica Albiach no ha trepitjat mai el Camp Nou. “Però m’agradaria, eh? M’hi podeu portar un dia?”, diu així d’entrada. Ella és de València i no va venir a Barcelona fins l’any 2009, ja amb 30 anys, per estudiar un màster en comunicació política. S’hi va quedar. “Fins aleshores no havia vist mai un partit de futbol perquè jo soc molt de la natació sincronitzada. Un cop aquí, em vaig trobar que el Barça era com una institució ineludible. Amb els amics quedàvem per veure els partits en un bar i, per tant, jo l’he viscut més com un acte social que no pas com un d’esportiu, tot i que a poc a poc vas entenent el joc cada vegada més.”

I què es va trobar a Barcelona? “Doncs l’equip de Pep Guardiola, ple de sacrifici, disciplina, humilitat, de joc en equip... valors amb els quals jo em sento molt identificada. Connectava amb això i amb la filosofia de la Masia. I a sobre el Reial Madrid tenia José Mourinho d’entrenador, que em generava rebuig pel seu comportament altiu i ostentós.” I, dit això, “jo soc del Rayo, evidentment, més pel que representa que pel futbol que fa”. Del Rayo Vallecano, sí, l’humil club de la barriada obrera de Vallecas, a Madrid.

Tanquem aquesta presentació amb David Fernández, de petit, seguidor del Barça: “A casa meva eren culers, però he de confessar que els meus colors preferits no tenen res a veure amb els blaugrana.” “De la Lliga espanyola em quedo amb els del Rayo Vallecano, per la seva implicació en la lluita social del seu barri.” Com l’Albiach. “De veritat? La Jéssica també és del Rayito? Doncs sabeu que no ho hem parlat mai?”

“I també amb els colors de l’Osasuna de Pamplona.” L’Osasuna? “Vaig tenir una relació sentimental amb una noia molt osasunera i vaig poder comprovar les motivacions de la seva afició, el significat del futbol com a vincle comunitari, la gran sensació de saber que al pot petit hi ha la bona

confitura sense la necessitat de valorar-lo pels èxits, fugir de qualsevol escenari criminalment competitiu i entendre, respectar i valorar positivament la teva pròpia fragilitat. I m'hi vaig enganxar.” Tota una filosofia de vida aplicada al món de la pilota. “Com el Livorno italià o el Sankt Pauli alemany”, és clar, per les mateixes qüestions que van més enllà de la pilota.

Amb tots debatrem sobre la realitat i l'essència del Barça. Coincideixen? O ja no? O el “més que un club” ha estat només una frase feta? Als partits els interessa controlar-lo? I la independència de Catalunya? El Barça la vol? Va fer bé la junta de Josep Maria Bartomeu de jugar el Barça – Las Palmas de l'1 d'octubre del 2017, en ple referèndum i plena repressió policial? Benvinguts al debat.

Abans, però, farem una volta per la història política del Barça.

Primera part

*La història del FC Barcelona
en 200 punts (polítics)*

1. L'entorn de fundació

22 d'octubre del 1899. El lector ho ha sentit mil cops: just aquell dia, el suís Hans Gamper publica un anunci al setmanari *Los Deportes* en què convoca els interessats al Gimnàs Solé per tal de formar un club de futbol, la moda arribada d'Europa que ja ha gaudit d'alguns precedents a la capital catalana. Els dotze fundadors es divideixen a parts iguals entre forans practicants de l'esport, homes provinents de les classes benestants europees que fan negocis diversos a casa nostra, i burgesos locals a l'aguait de tot allò que es cou al Vell Continent i està de moda. Els podríem anomenar, genèricament, *sportsmen*, gent devota dels esports que practiquen alhora diverses disciplines i creuen amb fe absoluta en la recomanació llatina del *mens sana in corpore sano*. Per això, des de bon començament, el Futbol Club Barcelona té el caràcter poliesportiu que encara avui el distingeix de manera singular. A banda de donar puntades a una pilota importada, també corrien i feien tot allò que de vegades espantava la catòlica societat local en veure'ls amunt i avall en calça curta.

Aquella Barcelona, per cert, es trobava sota estat de guerra dictat pel govern espanyol a causa de l'anomenat *tancament de caixes*, la reacció provocada per l'augment de la pressió impositiva sobre botiguers i fabricants després de la pèrdua de les colònies de Cuba i les Filipines. El catalanisme ixent no estava disposat a quedar com l'única mesura compensatòria de l'Estat espanyol després de la gran crisi espanyola del 1898.

2. Xenofòbia al Tolosa

Abans de nàixer i tot, el FC Barcelona va viure un primer episodi vinculat a la política. Gamper havia passat abans pel Gimnàs Tolosa, d'on va ser rebutjat a causa de la xenofòbia del seu propietari, totalment refractari a esperar la creació d'un club amb decisiva participació estrangera. Tal negativa el va dur al Gimnàs Solé, a l'actual carrer del Pintor Fortuny de

Barcelona, on la nit del 29 de novembre del 1899, abans que comencés el toc de queda, dotze personatges es conjuraren a fundar l'entitat. D'ells, sis catalans: Lluís d'Ossó, Enric Ducay, Pere Cabot, Carles Pujol, Josep Llobet i Bartomeu Terrades. Al seu costat, dos anglesos (John i William Parsons), tres suïssos (Joan Gamper, Walter Wild i Otto Kunzle) i l'alemany Otto Maier.

Com que Gamper era jovenet i encara no havia fet els 23 anys fixats aleshores per a la majoria d'edat, Walter Wild va tenir l'honor de convertir-se en el primer president de l'entitat. En els primers anys de vida, el Barcelona arrossega alguns problemes derivats de la pràctica religiosa d'alguns membres, protestants, metodistes i d'altres creences, que per força topaven amb la intransigència d'aquella Espanya ultracatòlica. Fins i tot, l'enfrontament va resultar directe quan part de la colònia estrangera va intentar l'enlairament d'una església protestant a la cruïlla de Pau Claris amb Diagonal, vetada sense embuts per les autoritats eclesiàstiques en complicitat amb l'autoritat.

3. Vagues i posicions

El segle XX arrencaria amb la mateixa convulsió política a Catalunya que caracteritzà el final de l'anterior. Entre vagues, reivindicacions i protestes, els posicionaments quedaven prou clars. Contra la irrupció d'Alejandro Lerroux, aquell *Emperador del Paral·lel* que s'erigiria en cabdill de bona part de la massa immigrant, el catalanisme presentava novetats com el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria (CADCI), que gaudiria de forta incidència política fins la Guerra Civil. Amb més de trenta mil associats (entre els quals els anomenats *saltataulells* i *pixatinters*, prou definitoris), el CADCI marcava distàncies amb altres sindicats pel seu accent cultural i devoció per l'esport i la preparació física. Sense que consti en els anuaris, no resulta difícil deduir que els afiliats al Centre també s'involucressin en la marxa del Futbol Club Barcelona, formant part de la seva massa social.

Pel que fa al catalanisme renascut (o a la catalanofòbia perpetuada), el 1901, un document del bisbe Morgades on es demanava l'ensenyament del catecisme en català provocaria intervencions exaltades en contra al Congrés dels Diputats. On anaven els catalans amb aquestes reivindicacions?, creia bona part dels espanyols d'una sola llengua.

4. Primers estatuts

Tres anys després de la seva fundació, el governador civil de Barcelona va aprovar el text dels primers estatuts del club. En aquell moment, el Barcelona comptava amb 186 socis. El redactat en castellà constava de vint articles, entre els quals s'hi podia llegir “la sociedad no podrá tener nunca carácter político”, una rotunda afirmació a la qual els mateixos interessats no farien gaire cas, sense cap mena de dubte.

5. Assemblée de dissolució

Saltem fins al 2 de desembre del 1908. Després de la breu presidència de Vicenç Reig, l'únic valencià que ha ocupat el càrrec, el Barcelona es troba en situació desesperada en comptar, només, amb 38 socis. Cal recordar el caràcter purament amateur de l'entitat i que els socis pagaven dues pessetes, una xifra respectable, en concepte de quota mensual. Per dir-ho de manera col·loquial, hi havia equips de futbol arreu com bolets després d'una bona pluja. Havien proliferat en viles, llogarrets, barris, gremis i tota mena d'aplec en el decurs d'aquella primera dècada de segle, d'expansió formidable per a la pràctica del futbol.

Davant d'un panorama tan galdós, va ser convocada una junta extraordinària amb un únic punt a l'ordre del dia: la dissolució de l'entitat. A banda de llegendes teatralitzades, l'única certesa d'aquella jornada consisteix en el protagonisme decisiu de Joan Gamper. Present a la sala, va comprometre's a portar les regnes de l'entitat si li permetien tirar endavant l'estratègia que havia pensat. No resulta exagerat afirmar que Gamper és, segurament, més important en la història del Barça per la seva providencial

intervenció d'aquella jornada que no pas pel paper de fundador. Agafant la presidència per primer cop —de les cinc que protagonitzaria fins a la mort—, Gamper havia planificat una resurrecció sobre tres pilars. Primer, l'avantatge de portar el nom de la ciutat, detall que la competència no podia lluir. Segona, la seva ben assortida agenda i fama internacional. Ell era conegut en força països d'Europa i parlava cinc idiomes. Per tant, podia portar a Barcelona rivals forans que generessin bones taquilles als estadis, pràcticament l'única font d'ingressos d'aleshores. I la tercera branca del seu ambició pla encara era més atrevida.

6. Vinculació al catalanisme

Hans Gamper era un excel·lent observador del seu entorn. I en aquella Barcelona, la gent més ferma i decidida, més emprenedora i amb ganes de moure's, era la vinculada al creixent moviment catalanista. En coherència, el nou president va creure i apostar per una decisiva comunió entre l'esport que practicava el seu club i aquest moviment emergent. Havia de convertir-se en l'ambaixador —o representant, pel cap baix— esportiu del catalanisme, que els associats al club fossin, en bona part, gent que combregués amb aquestes idees. Així enfortiria l'entitat.

I l'aposta va sortir rodona amb caràcter immediat. Només quatre setmanes després d'assolir la presidència, Gamper va portar l'*Stade Helvetique*, un dels millors equips de França, al camp del carrer de Muntaner. S'hi aplegaren quatre mil persones, una gernació que va deixar dues mil pessetes a caixa, quantitat més que respectable. Tot i així, l'ingrés econòmic no resultaria el més important d'aquella jornada de renaixença. A les graderies, tot de polítics i figures mediàtiques d'aleshores havien estat convidades per Gamper, des de Lluís Duran i Ventosa, com a representant de l'alcalde, fins a diputats com Francesc Cambó o Joan Ventosa i Calvell, a més de presidents federatius o cònsols europeus establerts a la capital catalana. Una picada d'ullet a la Lliga Regionalista i, amb l'altre ull, complicitat dirigida a la flor i nata d'aquells que prenien aleshores les decisions transcendentals a la capital catalana.

7. Primer camp en propietat

La jugada havia sortit rodona, s'havia encertat a la diana al primer tir. Repassats els fets un segle llarg després, sorprèn que els protagonistes d'aquells dies fessin tanta via a l'hora de dur a la pràctica les seves idees perquè, tres mesos després de l'arribada de Gamper a la presidència, el Barcelona comptava ja amb el seu primer camp en propietat, al carrer de la Indústria, avui de París, prop de l'Escola Industrial, autèntic bressol del futbol barceloní en aquells primers anys de desenvolupament. Un altre cop, l'audàcia de Gamper cridava l'atenció en crear un estadi amb cabuda inicial per a sis mil espectadors i comptar amb una preciosa tribuna de fusta de dos pisos que podia allotjar-ne mil cinc-cents.

Només cal repassar les fotos d'aquells dies per comprovar que les classes treballadores encara no havien accedit a la novetat del futbol. Eren les classes benestants les que gaudien d'aquella nova moda i es permetien detalls com el d'estirar les cames pel terreny de joc durant la mitja part mentre saludaven amics i coneguts. A l'entrada, els infants acompanyats que anaven a tribuna gaudien d'un entrepà de pernil per gentilesa del club. El renom d'aquell camp, però, no quedava gens en consonància amb l'ambient. En deien L'Escopidora, a causa de les seves minses dimensions. L'entitat se situava al capdavant del seu sector en matèria de reivindicació autonomista. La seva personalitat catalanista apareixia ja sense embuts, plena de compromís nacional. En un any, el FC Barcelona havia multiplicat el nombre de socis per deu.

8. La Setmana Tràgica i l'escut

Parlant de lligams amb el seu temps, el Barcelona va passar de puntetes per la Setmana Tràgica. El fet que es produís al bell mig de l'estiu, sense cap mena d'activitat esportiva, evità qualsevol esquitx dels greus disturbis viscuts a la ciutat en l'activitat de l'entitat, una de les poques vegades en què es dissociava el club de la realitat que l'envoltava. Ja el 1910, uns quants mesos després de la commoció, el Barça convocava una mena de concurs públic